



Emberr próbáló szerep a vőfélyé:
a lakodalom sikere, a vendégek jókedve
nagyban tőle függ

GYÖNYÖRŰ ZSIGA URAM HÉTSZÁZ LAKODALMA



„E tisztelt
háznépén áldás
maradjon...”
Gyönyörű
Zsigmond
rigmusa is,
öltözeke is
a régiék
ünnepét idézi

„Harag és viszály köztetek

Tudják-e, milyen
pajzán dolog a
csigacsinálás?
Hát azt, hogy
miért eszi a
menyasszony s
a vőlegény közös,
lyukas kanálból
a levest? Hát
a lakodalmas
asztalon a sült
tyúkon a sült
kakas tud-e
kukorékolni?
Na, ezeket
Gyönyörű Zsiga
vőfély uram mind
megválaszolta...

Néztem csak, meddig bírja ez az ember. Akkor már a negyedik asszonyszemélyt forgatta, tegnap hajnalig mulattak a muzsikussal, a legtöbb nőta az ő fejéből jött elő, s ma, az András-napi dísznővágáskor a böllérek tőle kapták az első pálinkát. Azok pedig korán kelnek. A cifra szűre most még nincs rajta, de a rozmarin friss a kalapja mellett. Az éjszaka engem is karon fogott... Friss csárdást húzott a banda... Hát gyöngyözött a homlokom, amikor elbocsátott. Azt a táncot Gyönyörű Zsigával, itt Földesen, a vőfélytalálkozón, míg élek, nem felejttem...

Odakint üstökben rotyog a húsos káposzta, tepsikben hurka és kolbász sült, forralt bor illatozik. Meleg még a rétes, asszonyok terítenek abroszt alá, langyos pogácsák púpos halma kínálja magát kosarakban. Egy asztal roskadozik az olvasztott cukorból készült lakodalmis ingyencségek alatt. A kis termekben néprajzosok veszik fel a vőfélyverseket, filmre mentik az alakoskodó és más, pajzanságban bővelkedő szokásokat.

LESKELŐDTEM A CIMBALOM ALÓL...

Száznál is több vőfélyt hívnak meg Földesre novemberben, András napja táján. Nemcsak az ország minden részéből jönnek, de érkeznek messziről, a határokon túlról is, ahol magyarok élnek. Hozzák a rigmusaikat, szalagos botjukat, díszes kalapjukat, s mindenfelől azt a lakodalom köré fonódott hagyományt és szokásrendet, ami az emberi életnek az egyik legfontosabb fordulópontját rítusokkal teli ünnepé teszi. A vőfély ennek az ünnepnek fontos szereplője.

Itt értettem meg, hogy miért van lefoglalva egy jó vőfélynek minden hétvégéje. Szájról szájra jár a híre, viszik, keresik, sokszor hozzá igazítják a lakodalmat. Bár divatja van a nagy esküvőknek, a drága lagziknak, vőfélyek hirdetik magukat már az interneten is, nem sokat tudunk a lakodal-

mi szertartásmester igazi küldetéséről. S keveset a hagyományos lakodalmak lényegi vonásairól. Erről kértem, hogy meséljen Gyönyörű Zsigmond.

– Szeretem kimondani a nevét. Ilyen névvel születni nagy ajándék. A vőfélységet öröklí az ember vagy tanulja.

– Én tanultam, Dávid Sándor nagyapámtól nagyon sok rigmust és történetet hallottam. A lakodalmakban mi gyerekek végig ott játszottunk a cimbalom alatt. És gyűjtöttem más vőfélyektől is. Nekem lassan fog a fejem. Az első alkalommal, a lányos háznál kikéréskor bizony elő kellett venni a papírt, belesültem. Nem is hívtak vagy másfél évig sehová...

– De aztán annál többször. Hány esküvőt vitt végig?

– Most volt a hétszázadik. Nem az számít. Hanem, hogy hogyan csinálja az ember. Átjön-e az üzenet, amiért az egész van. A régi parasztlakodalmakra kalákában készültek. Ahogy közösen építettek házat, kalákában törték a tengerit, együtt szüreteltek, együtt vágtak dísznót, a lakodalmi csigacsinálás is kalákában ment. Mert az ünnepi leves csigatésztával készül, nem mással.

– Ez a csigaleves mindig izgatott... Miért éppen csiga?

– Volt már csigacsináláson? Összejönnek az asszonyok, gyúrnak a tésztát, közben beszélgetnek, pletykálnak, viccelődnek. Maguk közé veszik a menyasszonyt. Nyújtják, csigacsinálják a tésztát... Aztán metélik... A pergetővel a luk köré tekerik a puha tésztát... s ahogy a bordán végignyomják, ott a végtelen csigavonal. A legnagyobb lukas csiga az anyagbögörő, az lesz a menyasszonyé... Na, hát ezen meszterkedések közben sok mindenről tud egy csapat asszony magában elviccelődni... Pláne, hogy bort is kortyolgatnak.

– Aprólékos munka, minden egyes csigatésztát kézbe kell venni...

– Ügyesek az asszonyi ujjak... Hát, így megy. S ahol nincs például közös csigacsinálás, ott elmarad a nevetés, a játék